

Диссертациялық кеңестің 2024 жылғы жұмысы туралы ЕСЕБІ

М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті жанындағы мамандарды дайындаудың 8D05210 (6D060800) - «Экология» бағыты (докторантура мамандығы) бойынша диссертациялық кеңес Ғылыми кеңестің шешімімен (№15-хаттама) 2023 жылғы 30-наурызда құрылған.

Диссертациялық кеңестің төрағасы – техника ғылымдарының кандидаты, профессор Шингисбаева Жадра Атирханқызы.

1. Өткізілген отырыстардың саны туралы деректер

2024 жылы диссертациялық кеңесте 4 отырыс болды, оның ішінде философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін диссертациялық жұмыстарды қорғау бойынша 2 отырыс өтті.

2. Отырыстардың жартысынан азына қатысқан диссертациялық кеңес мүшелерінің тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) - жоқ.

3. Оқу орны көрсетілген докторанттардың тізімі -2.

№	Аты- жөні	Оқу орны	Мамандық шифрі	Қорғау күні	ҒжЖБССҚЕК шешімі, № бұйрығы
1	Курганбеков Жангелди Нурумбетович	М.Әуезов атындағы ОҚУ	8D05210 (6D060800) - «Экология»	03.05.2024ж.	ҒжЖБССҚЕК төрағасының 13.08.2024 жылғы №730 бұйрығы (Қайта қорғауға жіберілсін)
2	Тілеуберді Аяулым Нұрланқызы	М.Әуезов атындағы ОҚУ	8D05210 (6D060800) - «Экология»	14.06.2024ж.	ҒжЖБССҚЕК төрағасының 30.10.2024 жылғы № 991 бұйрығы (философия докторы (PhD) дәрежесі берілсін)

4. Есепті жыл ішінде Кеңесте қаралған диссертацияларға қысқаша талдау

4.1 Қарастырылған жұмыстардың тақырыбын талдау:

Курганбеков Жангелди Нурумбетович диссертациясы 6D060800 - Экология мамандығы бойынша «Түркістан облысы аймағында көкөністерді өсіруде топырақ-өсімдік жүйесіндегі ауыр металдардың миграциялануын және трансформациялануын зерттеу» тақырыбында орындалған.

Жұмыстың ғылыми жаңалығы - Оңтүстік Қазақстан ауылшаруашылық алқаптарындағы «Топырақ-өсімдік» жүйесіндегі ауыр металдардың аккумуляциясы мен миграциялану қасиеттері және Түркістан облысының жағдайларында магистральды жолдардың бойында ауыр металдардың жиналу және таралу мүмкіндіктері зерттелді, сондай-ақ топырақтағы және ауыл шаруашылығы өнімдеріндегі ауыр металдардың аккумуляциясы анықталды

2. Тілеуберді Аяулым Нұрланқызы диссертациясы 6D060800-Экология мамандығы бойынша «Қож қалдықтарынан ауыр металдарды алудың экологиялық таза технологияларын зерттеу» тақырыбында орындалған.

Жұмыстың ғылыми жаңалығы

1. Алғаш рет бір мезгілде металдарды бөлін алу мен пайдалы өнім алу арқылы металлургиялық қалдықтарды кешенді экологиялық қауіпсіз қайта өңдеудің термодинамикалық және кинетикалық заңдылықтарын зерттеу жүргізілді.

2. Алғаш рет металлургиялық қалдықтарды кешенді қауіпсіз қайта өңдеу процесін математикалық модельдеу әдісімен пайдалы металдарды барынша алуды қамтамасыз ететін тұрақты және ауыспалы факторлар анықталды.

3. Алғаш рет Шымкент аймағы үшін түсті және ауыр металдардың қалдық құрамының экологиялық әсерін ғылыми негізделген бағалау жүргізілді.

4.2 Диссертациялық жұмыстардың тақырыптарының "Ғылым туралы" Заңның 18-бабының 3-тармағына және (немесе) мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастырған ғылымды дамыту бағыттарымен байланысы

1. Курганбеков Жангелди Нурумбетович диссертациясы- М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің ғылыми-зерттеу жұмыстарының жоспарына сәйкес, ҒЗЖ Б11-04-07 «Транспорттағы және өндірістегі жаңа экологиялық қауіпсіз технологиялар және мониторинг» және 2025 жылға дейін арналған ғылымизерттеу жұмыстары МБ-16-04-08: Қазақстанның оңтүстік өңірінің тұрақты дамуы және жасыл технологиялары тақырыптарымен байланысты ғылыми-зерттеу жұмыстарының жоспары аясында орындалған.

2. Тілеуберді Аяулым Нұрланқызы диссертациясы. Диссертациялық жұмыс М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан 9 университеті, «Экология» кафедрасының 2021-2025 жж. арналған МБ ҒЗЖ21-03-04 «Қазақстанның оңтүстік өңірінің тұрақты дамуы және жасыл технологиялары» және «Бейорганикалық заттардың химиялық технологиясы» кафедрасының МБ ҒЗЖ-21-03-02 «Жаңа перспективалық технологияларды әзірлеу және минералды шикізат пен техногендік қалдықтар негізінде бейорганикалық өнімдерді, экологиялық қауіпсіз тыңайтқыштар мен өсімдіктердің өсу стимуляторларын алудың дәстүрлі технологияларын жетілдіру» ғылыми-зерттеу жұмыстарының жоспары аясында орындалған.

4.3 Диссертациялық жұмыс нәтижелерінің практикалық құндылығын талдау

1. Курганбеков Жангелди Нурумбетовичтің диссертациясы. Осы уақытқа дейін шаруашылық алқаптарының өсімдіктеріндегі және Түркістан облысының топырақтарының құрамындағы химиялық элементтердің сандық және сапалық көрсеткіштері тұрғысынан экологиялық таза өнімнің сапасы туралы маңызды ақпарат жоқ. Диссертация жазу барысында Қазақстанның оңтүстік өңірінің ауыл шаруашылығы алқаптарындағы топырақтың құрамы, оның қаралатын алқаптардағы элементтердің жинақталуы мен көші-қон қасиеттерінің маңыздылығы ғылыми тұрғыдан терең зерттелген, ал ластану деңгейі мен өнім алу сапасының көрсеткіштерінің іс жүзіндегі маңызы зор.

2. Тілеуберді Аяулым Нұрланқызының диссертациясы. «Құрамында қорғасыны бар қалдықтарды қайта өңдеу әдісі» ҚР пайдалы модельге патенті алынды. Экологиялық қалдыксыз өңдеу кезінде металлургиялық қалдықтардан хлоридті возгондарды ұжымдық алудың термодинамикалық және кинетикалық заңдылықтарын зерттеу нәтижелері жинақталды. Экспериментті математикалық жоспарлау әдісімен металдарды алудың жоғары дәрежесін қамтамасыз ететін және сонымен бірге жоғары беріктігі бар керамзитті алатын процестің технологиялық параметрлері анықталды. Қож қалдықтарынан ауыр металдарды алудың экологиялық таза технологиясына тәжірибелік-өнеркәсіптік сынақтар жүргізілді.

5. Ресми рецензенттердің жұмысын талдау (сапасыз шолулардың мысалдарымен)

Жоғарыда аталған диссертациялық жұмыстар бойынша рецензенттер жан-жақты талдау жүргізді және зерттеу тақырыбының өзектілігін және оның жалпы ғылыми және жалпы мемлекеттік бағдарламалармен байланысын қамтитын талаптарға сәйкес пікірлер ұсынды. Диссертациялық жұмыстарды рецензиялау кезеңінде рецензенттер тарапынан сапасыз пікірлер анықталған жоқ.

6. Ғылыми кадрларды даярлау жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі ұсыныстар

Диссертациялық кеңестер құру кезінде Мемлекеттік тапсырыстар бойынша бакалаврлар, магистранттар мен докторанттарды даярлау жүзеге асырылатын жоғары оқу орындарына басымдық беру тиіс.

7. Кадрларды даярлау бағыттары бөлінісінде философия (PhD), бейіні бойынша доктор дәрежелерін алуға арналған диссертациялар саны:

1. Қорғауға қабылданған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттары) – **2** ;

2. Қараудан алынған диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттары) - **жоқ**;

3. Рецензенттердің (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының) теріс пікірлері алынған диссертациялар - **жоқ**;

4. Қорғау қорытындылары бойынша теріс шешімі бар диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттары) - **жоқ**;

5. Пысықтауға жіберілген диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттары) - **жоқ**;

6. Қайта қорғауға жіберілген диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттары) - **1**.

Диссертациялық кеңестің төрағасы
т.ғ.к., профессор

Диссертациялық кеңестің
Ғалым хатшысы,
х.ғ.к., профессор

Ж. А. Шингисбаева

Ғ. М. Изтлеуов